

Nr 69.

Av herr **Fagerholm**, *angående utredning av frågan om pension åt arvodes- och kontraktsanställd personal i statens tjänst.*

För statens ordinarie och extra ordinarie tjänstemän har pensionsfrågan lösts på i stort sett tillfredsställande sätt. Detsamma gäller i huvudsak också de hos staten anställda arbetarnas pensionsvillkor. Principen att pensionen skall betraktas som en uppskjuten löneförmån och den intjänade pensionsrätten sålunda lämnas oantastbar har visserligen icke i sin helhet blivit tillgodosedd, men denna fråga skall jämlikt riksdagens skrivelse 1945 nr 348 göras till föremål för närmare utredning. Icke så oväsentliga grupper av statsanställda ha emellertid sina pensionsvillkor reglerade på annat sätt än vad som gäller för ordinarie och extra ordinarie tjänstemän samt arbetare eller ha sina pensionsvillkor helt oreglerade. Det sistnämnda gäller framför allt för arvodes- och kontraktsanställd personal samt annan personal med liknande anställningsform. Vid denna personals anställande har det ofta varit omöjligt att förutse hur länge anställningen skall vara, varför nyssnämnda anställningsform valts. Det har emellertid visat sig att en stor del av denna personalgrupp rent faktiskt kommit att få mycket lång anställningstid i statens tjänst. Inom vissa verksamhetsområden är pension för dylika tjänstemän fastställd genom särskilda kungl. brev. Så är exempelvis förhållandet beträffande vissa tjänstemän vid arméns intendenturdepartement, telegrafverket etc. I andra fall, exempelvis för vissa tjänstemän i byggnadsstyrelsen, fastställes pensionen av riksdagen i form av så kallad riksdagspension i och med att vederbörande befattningshavare uppnår pensionsåldern. Överhuvud taget äro pensionsförhållandena för nu åsyftade personalgrupper både oenhetliga och onöjaktigt reglerade.

I de fall, där pension ordnats genom särskilda kungl. brev, förekommer det, att pensionen sättes lägre än om vederbörande tjänsteman, med den lön han innehar, inplacerats i det statliga löne- och pensions-systemet. Så är exempelvis förhållandet med vissa tjänstemän i arméns centrala beklädnadsverkstad. I de fall då pensionsfrågan ej alls har lösts, exempelvis för vissa befattningshavare vid byggnadsstyrelsens byggnadsbyrå, arbetsmarknadskommissionen m. fl. verk, måste det givetvis innebära en stor otrygghetskänsla för personalen att icke veta hur pensionsfrågan i sinom tid kommer att regleras. Det torde vara

uppenbart, att den pensionsanordning, som de s. k. riksdagspensionerna innebär, icke är en i och för sig önskvärd pensionsform. Gentemot riksdagspensionerna kan även invändas, att desamma före pensionsålderns inträde icke medföra någon rätt till uppskjuten livränta, varför sålunda pensionsrättens oantastbarhet där icke är beaktad.

Det synes angeläget att ifrågavarande pensionsfrågor bli föremål för utredning i och för åstadkommande av ett mer enhetligt och för de anställda lämpligare avvägt pensionssystem. I vissa fall skulle frågan kunna lösas därigenom att befattningshavarna inplaceras i det statliga löne- och pensionssystemet. I andra fall är detta icke görligt med tanke på att man där icke vet hur länge befattningen kommer att behöva upprätthållas. När det gäller dylika fall torde beträffande pensionens anordnande ledning kunna hämtas från den uppbyggnad av pensionssystemet, som kommit till stånd på den privata arbetsmarknaden genom SPP:s verksamhet. Möjligen kunde övervägas, huruvida frågan icke lämpligen borde ordnas genom en anslutning av denna typ av befattningshavare till det redan bestående pensionsförsäkringsföretaget SPP. Därigenom vinnes även den fördelen, att befattningshavarna, vilka normalt kunna komma att tjänstgöra tidvis i statlig verksamhet och tidvis i enskild verksamhet, hela tiden kunna medföra sin pensionsrätt och därigenom bygga upp sin slutliga pension.

Med stöd av det ovan anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning med förslag rörande pensionsvillkor för arvodess- och kontraktsanställd personal samt liknande personal inom statsverket.

Stockholm den 17 januari 1946.

P. Hj. Fagerholm.